

Narodna Straža

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 4.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 150. — ZA INOZEMSTVO Kr. 240
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 7.

Šibenik, 18. veljače 1922.

God. II.

Proti vladinoj podjeli zemlje

Poslanik dr. Hohnjec prigodom rasprave o administrativnoj podjeli zemlje na oblasti u zakonodavnom odboru u ime naše stranke dao je ovu izjavu:

Mi smatramo, da je u smislu ustavnog nacrt našega kluba samo podjela zemlje na pokrajine, kojima se mora dati široka samouprava i zakonodavna autonomija, shodna za izmirenje Srba, Hrvata i Slovenaca. Radi toga stavili smo taj zahtjev u interesu države. Poznato je, da velika većina Hrvata i Slovenaca, a također i mnogo uglednih srpskih političara, odlučno osuđuju vladin predloženi nacrt o administrativnoj podjeli zemlje kao nepravilan i nesposoban, da zaista uredi unutrašnje prilike naše države. Svoju je osudu nad tim nacrtom izrekao i odbor za podjelu zemlje na oblasti, u kojem je prevladalo općenito uvjerenje, da bi predložena podjela bila neizvediva, jer je obzirom na prirodne, ekonomske i socijalne prilike posve kriva i nemoguća. Treba naglasiti, da je vladin prijedlog tehnički nemarno i nedostatan izraden. Zaista trebalo bi dobiti zemljovid, na kojem bi bio nacrtan ovaj vladin prijedlog o podjeli države. Veliko je pitanje, da li bi zemljovid odgovarao geografskim okolnostima, da li bi se slagao sa gospodarskim, trgovačkim i promisljenim načelima, da li bi bio opravdan s narodnog, plemenskog i vjerskog gledišta. Sve se to mora ozbiljno riješiti. Mislim, da na svijetu nema parlamenta, kojem bi se moglo predložiti tako važno pitanje, kao administrativna podjela, ovako lakoumno i nedostatan izradeno. Narodnim se poslanicima preporučuje i od njih se očekuje, da glasuju za podjelu zemlje na oblasti, za koju većina ne može znati, da li je dobra ili nije, jer nema uvida u razloge, koji opravdavaju ovakvu podjelu. Ne samo važnost stvari, nego i čast poslanika traži, da se taj nedostatak popravi. Statistično gradivo, dano na raspoloženje poslanicima, tako je oskudno, da se ne može stvoriti jasan sud o teritorijalnom opsegu pojedinih oblasti ni o njihovoj naseljenosti ni o njihovim socijalno-ekonomskim prilikama, koje su bile tobože mjerodavne za ovu podjelu. Međutim trebalo je stručno obrazložiti prijedlog, koji bi stvarnim razlozima motivirao, zašto se vlada odlučila za takvu, a ne drugu podjelu, koja bi bila korisnija za državu ne samo po mišljenju našega kluba, nego i ostalih klubova. Predloženi nacrt o podjeli na oblasti bio je odbijen od specijalnog odbora, ali je kroz vrata zakonodavnog odbora opet došao u parlament. To se nije smjelo dogoditi. Za to predlaže, da se ovaj prijedlog kao nedostatan i nedovoljno

izraden vrati vladi i preko njega prijedbe na dnevni red.

Istom prigodom u ime naše stranke uzeo je riječ i naš nar. poslanik dr. Dulibić i naglasio, da se ovdje radi o vrlo delikatnim pitanjima, koja, ako se loše riješe, mogu da donesu nedoglednih posljedica za konsolidaciju naše države. Protivi se izboru pododbora, koji ne može za nekoliko dana da riješi tako važan posao, kad ga ni sam naročiti odbor, izabran od skupštine, nije mogao da riješi. Ne-parlamentarno je i besmisleno, da taj pododbor radi, dok se o ovoj zakonskoj osnovi vodi u plenumu načelna debata, jer gledišta izražena u

načelnoj debati mora pododbor da prihvati, pa bi ovakav postupak značio, da se načelna diskusija u plenumu označuje kao izlišna. Slaže se s predlogom dra Hohnjeca i kaže, kada je naročiti odbor odbio vladin prijedlog o administrativnoj podjeli zemlje na oblasti, da je vlada morala ili odstupiti ili prikazati novu zakonsku osnovu. Ovako nešto sasvim je nesavremeno i na štetu države i državne uprave.

Naš nar. poslanik dr. Hohnjec dva dana kasnije je u zakonodavnom odboru u smislu ustavnog nacrt naše stranke predložio, da se naša kraljevina razdjeli teritorijalno na 6 oblasti: Srbiju, Hrvatsku i Slavoniju sa Međumurjem, Bosnu i Hercegovinu sa Dalmacijom, Crnu Goru, Vojvodinu i Slovenačku sa Prekomurjem.

Gordijski čvor.

Aleksandar Veliki naišao je na nj u Aziji, a naš Školski odsjek Pokrajinske Uprave u Splitu u Šibeniku. Taj čvor bilo je imenovanje nadučitelja za Varoš i Cricnu.

Uzalud je Školski odsjek slao nadzornika Radovanovića, da čvor razriješi. Nije nikako išlo. Tada da razriješi čvor, morao se nadzornik Radovanović staviti na stanovište prava i zakona, na stanovište nepartajnosti. A jer takvo stanovište ne pozná ni on ni gospoda od Školskog odsjeka, upotrijebio je Aleksandrov sistem. Razriješiše čvor nasiljem.

Nadučiteljsko mjesto u Varošu oslaviše nepopunjeno, i ako je mjesno i kotarsko školsko vijeće predložilo zakonitu trojku. Za Cricnu imenovali su g. Zaninovića, koji niti je bio u trojci za to mjesto niti je ikada to mjesto tražio. Ovo je unikum u povijesti našega školstva, da se nekoga imenuje stalnim izvan trojke. Prezrena Austrija imala je za slična imenovanja § 10 „iz službenih obzira“, ali samo za takva mjesta, za koja nije bio raspisan natječaj. Na koji će se paragraf pozvati naš Školski odsjek, vrlo smo znatiželjni. Bit će možda na famoznu „Obznanu“, zbog „viših državnih interesa“.

Trojica dakle učitelja, koje je predložilo mjesno i kotarsko školsko vijeće, nijesu dosta pouzdani, a isto tako ni sadašnji privremeni nadučitelj, koga rekao bih, da je Školski odsjek pošto poto odlučio maknuti iz Šibenika.

Gospoda od Školskog odsjeka, da opravdaju nepravde i nasilja, insceniraju kojekakve neslane komedije, traže ono, čega nema. Mi im pak savjetujemo, da budu iskreni, pa izjave: „Zakona nema, austrijski su izvan kreposti, novi nijesu izdati. Mi smo stoga zakon, a naša volja mora biti svakome sveta. Činimo, što hoćemo, jer smijemo i možemo!“ Tako bismo jednom bar bili na čistu.

Da ima zakona, ne bi se događalo sve ono, što se događa. Ne bi se učitelji preko godine premještali po 2-3 puta kroz 15 dana, ne bi ih toliko šetalo, ne bi zbog udobnosti učiteljeve djeca ostajala bez učitelja, ne bi gradovi bili prepuni učitelja, sve po dva za isti razred, a sela ostavljala pusta — i stotinu drugih gorih stvari, o kojima ćemo sve u svoje vrijeme kazati.

Da ima zakona ili bar morala, ne bi ni zadnja imenovanja ispala onako, kako su ispala, na sablazan učiteljstva i građanstva. Gospoda od Školskog odsjeka morala su ili ne dirati u gordijski čvor, jer im to zakon ne dopušta, ili ga razriješiti po pravu i zakonu bez obzira na ikoga. Ako su htjeli nagraditi patriotski rad učitelja Vukića, mogli su to učiniti, a da ne nanesu krivice nikomu. Mogli su ga imenovati negdje nadzornikom ili pozvati u svoju sredinu na mjesto blage uspomene učitelja Šimića. On bi se već snašao.

Gosp. Radovanoviću, zatakните ova imenovanja za čelenku, i Vi, kome su usta puna lijepih riječi, zapamtite ovu našu: Nepravdom i nasiljem ne podižu se duhovi, ne jača volja ni energija, ne preporada narod ni usrećuje učiteljstvo. Bić i zob mogu da djeluju, ali samo na slabije. Karaktere ne može ni ne će maknuti ništa s puta pravde, kreposti i istine. Nepristranost i iskrenost dvije su kreposti, koje mora da rese svakoga čovjeka, osobito starješinu.

Raja.

Naš državni dug. Kako javljaju iz Beograda, cjelokupni dug naše države iznosi 2,382,275.466 franaka. U ime ratnoga duga imali bismo da platimo Francuskoj i Engleskoj 936 milijuna franaka, a Americi 62 milijuna franaka.

Građani! Sjetite se svoje zarobljene braće!

Rad poslanika Pučke Stranke.

Za zaštitu naših najsiromašnijih slojeva. U financ. odboru prigodom rasprave o odobrenju dvanajstina za užujak i travanj naši nar. poslanici istakli su, kako je činjenica, da se za odmjerenje dohotka, poreza, carina i t. d. ne uzimlju u račun realne činjenice i da se ovi prihodi preširoko označuju u budžetu i da se dalje ne misli na ozbiljno izjednačenje poreza i drugih tereta u cijeloj državi. U ime malih posjednika i radnika, u ime najsiromašnijih slojeva Slovenije i Dalmacije, koji ne mogu nabaviti niti najnužnija sredstva za život, zatražili su naši poslanici, da se minimum egzistencije povisi od 4800 K barem na 10,000 K, da se barem tako popravi velika bijeda, koju trpe ovi slojevi. Naglasili su, kako je potrebno, da se to primi već sada u ove dvanajstine, jer će se u ožujku vršiti razrezi dohodarine i jer će inače postati ova odredba iluzornom, ako se iznese istom u redoviti budžet za 1922. godinu.

Za naše učitelje i profesore.

Naš nar. poslanik dr. Hohnjec predložio je kod ministra prosvjete-g. Svetozara Pribičevića i prosvjedovao, što se učitelji i profesori, koji po svom mišljenju pripadaju Pučkoj Stranci, samovoljno premještaju, zapostavljaju, ne primaju u službu i šikaniraju. To se osobito događa u Bosni, Sloveniji i Dalmaciji. Zahtijevao je, da se već jednom mora prestati s takvim pristranim postupanjem i prognostvom. Tom prigodom naš poslanik dodirnuo se i drugih pitanja glede naše prosvjete. Ministar Pribičević izjavio je, da će sve podnesene tužbe pomnjivo ispitati i opravdanim željama udovoljiti.

Za naše činovništvo. Član 18. zakonskog prijedloga o dvanaestinama takav je, da onemogućuje rad činovničkih nabavilačkih združenja. Kad se o njemu raspravljalo u financ. odboru, naš nar. poslanik Pušenjak podvrgao ga je oštroj kritici; te izjavio, da je vlada tim članom pokazala, da ne shvaća socijalnog pitanja te da ne poznaje važnosti zadrugarstva. Tim je članom izraženo nepovjerenje prema činovništvu, te se njim krši princip zadrugarstva: samopomoć i samouprava. Sam Savez treba da vodi zajedno gospodarstvo preko svoga upravnog odbora, koga rad imaju nadzirati kontrolni organi, a vlada ne treba da se bez potrebe miješa. „Demokrata“ dr. Šećerov pokušao je da pobije Pušenjaka, ali mu to nije uspjelo. Dr. Šećerov je vrlo slabo govorio o činovništvu. Na to je ministar financija uvidjevši opravdanost prigovora našeg poslanika povukao ovaj član 18.

Proti lošem državnom gospodarstvu. Na sjednici financ. odbora

od 14. ov. mj. naši narodni poslanici glasovali su protiv predloženih dvanaestina za ožujak i travanj u znak protesta proti slabom državnom gospodarstvu i ograničenju kontrole Narodne Skupštine, odnosno financijskog odbora, glede odobrenja izdatka u iznosu od 76 milijuna dinara za ožujak i travanj ministru financija, te u znak protesta protiv nepravda u oporezovanju najsiromašnijih slojeva pučanstva.

Iz katoličkog svijeta.

Svečano krunisanje sv. Oca Pija XI. Prošle nedjelje (12. ov. mj.) u crkvi sv. Petra u Rimu obavljeno je svečano krunisanje novoga pape Pija XI. Svečanosti je prisustvovalo oko 60 kardinala, mnogo nadbiskupa i biskupa, papina rodbina, diplomatski zbor, razni drugi dostojanstvenici i rimska aristokracija. Veličanstvena crkva i trg pred crkvom bili su prepuni svijeta. Vatikanska tiskara je za tu svečanost otisnula 45.000 pozivnica i pristupnica, ali je navala svijeta bila ogromna. Svečanost je počela oko 9 sati prije podne. Kad su na zlatnom prijestolju donijeli papu Pija XI, mnoštvo mu je priridilo burne ovacije i klicalo „Živio“, što se nije dogodilo niti prigodom krunisanja Lava XIII. Papa je najprije otpjevao svečanu pontifikalnu sv. Misu. Po sv. Misi mu je kardinal prvi djakon položio na glavu tiju. Pio XI. je najprije podijelio svoj blagoslov vjernicima u crkvi, a zatim se u pratnji kardinala i svih visokih crkvenih dostojanstvenika na izvanjskom balkonu galerije sv. Petra prikazao nepreglednom mnoštvu svijeta (najmanje 60 tisuća ljudi), koje je tu na trgu pred crkvom od ranoga jutra čekalo, i podijelio mu svoj najveći blagoslov. Krunisanje se obavilo u najvećem sjaju bez i najmanjeg incidenta.

Benedikt XV. o Piju XI. 1918. Papa Benedikt XV. za apostolskog vizitatora u Poljsku bio je poslao sadašnjeg Papu. U pismu, kojim je to javio poljskim biskupima, evo što o njemu piše: „Skoro nije ni potrebno da vam preporučam čovjeka, koga tako očito preporuča njegova pobožnost, žar za vjeru, veliko iskustvo i svima pozuata njegova učestnost! Hoćemo pak, da znadete, da mi imamo povjerenje u tako vauredna čovjeka i da smo potpuno uvjereni, da će nje-

gov rad premnogo koristiti vašim biskupijama“.

Papin državni tajnik. Kako javljaju iz Rima, Papa Pio XI. je za svoga državnoga tajnika potvrdio kardinala Gasparrija, drž. tajnika blagopk Benedikta XV. Zadržao je i sve staro kancelarijsko osoblje.

Prvi blagoslov novoga Pape. Papa Pio XI. poslije svršenog izbora izašao je na veliku vanjsku galeriju crkve sv. Petra i odatle sakupljenom mnoštvu podijelio prvi papinski blagoslov. Dolaskom na vanjsku galeriju prekinuo je dosadašnji ceremonijel, koji je vrijedio sve od godine 1870., otkad je Papa nakon izbora izlazio samo na nutarnju galeriju, da blagoslovi narod. Ovim svojim činom pokazao je novi Papa svoj duh pomirljivosti. Ovom prigodom izdato je ovo službeno saopćenje: „Njegova je Svetost Papa Pio XI. pridržavajući sva nepovrediva prava Crkve i Sv. Stolice, za koja se zakleo, da će ih ispoivjedati i braniti, podijelio je prvi blagoslov sa vanjskog balkona galerije na Trgu sv. Petra u naročitom cilju, da taj blagoslov bude upravljen ne samo svima sakupljenima na Trgu sv. Petra, ne samo Rimu i Italiji, nego svim narodima i cijelom svijetu, da svima donese želju i objavu onog sveopćeg izmirenja, za kojim svi žarko čeznemo“.

Naši dopisi.

Pag, početkom veljače.

18. siječnja umrla je zaslužna č. M. Benediktina Metilde Bukša. Ona je bila naša prva pučka učiteljica u Pagu, koja je neprekidno i velikom poštivošću i ljubavju vršila tu službu za punih 50 godina. Ova uzorna redovnica doživjela je 76 godina, od kojih je 60 proživjela u samostanu. Sprovod joj je bio upravo veličanstven uz sudjelovanje cijeloga građanstva, svih društava i školske djece. Tim joj se htjela odati počast, koju je zbilja zaslužila.

Naše školske prilike su vrlo žalosne. Zgrade pučkih škola su u derutnoj, upravo sažaljivom stanju. Na ženskoj školi bura je već od par godina polupala oko 50 stakala, tako da se radi toga i djeca i učiteljice često razbole. U muškoj školi bura je odnijela čitave prozore (sa drvom i staklima), a strop je od kiše popadao po hodnicima i u razredima, tako da

kad je velika studen ili kiša, nema ni ne može biti pouke. Vlasti za sve to znadu, ali zatvaraju oči, da ne vide. Na muškoj školi sa 6 razreda i 300 djece ostavili su sama dva učitelja, koji se dakako badava trude. Ako potraju ovakve žalosne prilike, analphabetizam će kod nas sigurno porasti.

Stražar s Jadrana.

Iz ravnih Kotara, 12. veljače.

Ovdje nevjere da takvo nitko živ ne pamt. Snijeg, kiša, poledica i žestoka bura, da ne možeš od leda na crnoj zemlji stati. Ovo je nedjelja dana, da sveudilj jednako drži. Po zemlji sledilo, da ne možeš nigdje koraknuti. Ima toliko slučajeva, da su neki pali, te ruku ili nogu slomili ili se gdje drugdje nemilo udarili.

U Pristegu neki Kovačević pogno goveda napojiti, te mu se odmah krava raščepila.

Brzojavne stupove bura počupala i žice svuda pokidala.

U narodu nestašica od krme, te blago mahom šoska. Odmah po jarama jutru po deset i više mrtvih ovsane. Bojati se, da i usveji izgine. Ako to bude, naopako! Zlo veliko, šteta velika! Sačuvaj, Bože, ovakva zla i nevremena! *Čiča iz Kotara.*

Književnost.

Socijalna Misel. Primili smo prvi broj ove odlične socijalno kulturne revije, što je ureguju nar. poslanik dr. Andrej Gosar i poznati slovenski kulturni radnik g. Frane Terseglav, s ovim obilnim i biranim sadržajem: Socijalna misao; dr. A. Gosar: Ciljevi i putevi kršćanskoga socijalizma; Frane Terseglav: Vjera kao životovni faktor socijalnog života; Janko Kralj: Program i taktika pučke stranke; dr. H. Tominec: O. F. M.: Sv. Franjo i socijalno pitanje; H. Vodopivec, nač. min. financ.: Izjednačenje neposrednih poreza; Ada Negri: Pjesma; dr. Janko Brejc: Pravni položaj imovine pokrajine Kranjske; Pregled: Program socijalističke partije Jugoslavije. Naša kriza. Svjetska politika. Socijalno pitanje i pokret. Socijalna izobrazba. Vjerska pitanja. Revije. Istočno pitanje. - Svim našim sumišljenicima najtoplije preporučamo ovu lijepo uređivanu reviju. Naručuje se kod Ničmana, prodajalna kat. fisk. društva, Ljubljana. Godišnje stoji 25 dinara, a pojedini broj 4 dinara.

Domaće vijesti.

Velike štete po poljima. Iz cijele okolice primamo tužna izvješća o velikim štetama po poljima zbog zadnjeg nevremena, kao i o teškoj bijedi, u kojoj se nalazi tamošnji naš svijet, koji se najednom našao i bez novaca i bez hrane. To je i razumljivo. Vino se slabo prodaje, a maslina prošle godine potpuno izdala. Skrajnje je stoga vrijeme, da Vlada kako je obećala i razglasila, što prije pritekne narodu u pomoć, da ne pomre od gladi. Tko brzo daje, dvostruko daje!

Iz Murtera nam javljaju, da je 29. siječnja t. g. bio izborni novoprave Jugoslavenske Čitaonice. Slozna braća u ljubavi izabraše za ovu godinu sljedeću upravu: Predsjednik Juraga Jakov pk. Šime; potpredsjednik Putniković Miho; tajnik Papeša Stjepan; blagajnik Lovrić Celestin; odbornik Mudronja Joso. Naprijed za pučko posvećivanje uz geslo: „Za vjeru i dom!“ Čestitamo!

Tamburice za braću u Gorici. Pokrajinski Odbor Jugoslavenske Matice u Ljubljani obratio se gl. područnici u Splitu, da bi preko novinstva pozvala rodošube u Dalmaciji, e da daruju tamburica za našu braću u Gorici. Društveni život u Gorici, razvija se, i ako uz teške muke i pritisak Talijana, prilično dobro, pa radi buđenja narodne svijesti i uzdržavanja te svijesti naša braća osnivaju tamburaška društva. Budući da im treba veliki broj tamburica, a kupovanje novih je veoma skupo, ova se gl. podružnica obraća svima onima, koji bi bili voljni da daruju po koji tamburaški instrument ovoj gl. podružnici, koja će ih preko ljubljanske podružnice poslati braći na dar. Najtoplije i najživlje preporučamo, da bi se vlasnici tamburica odazvali ovom patriotskom pozivu.

Gradske vijesti.

Svečana služba Božja povodom izbora novoga Pape. Povodom izbora novoga Sv. Oca Pape Pija XI. bit će u nedjelju 18. ov. mj. u 11 sati prije podne svečana služba Božja sa „Tebe Boga hvalimo“ u Stolnoj Bazilici sv. Jakova. Na ovu službu Božju pozvane su sve mjesne vlasti i korporacije.

Tragična smrt komesara Botice. O ubijstvu komesara pk. Lovre Botica dobivamo ove tačnije informacije: U ne-

.. PODLISTAK ..

Proroštvo o papama.

Godine 1148. umirao je u naručju sv. Bernarda u Clairvaux-u veliki crkveni dostojanstvenik. Bio je na putu u Rim. Kao nadbiskup u Armagh-u i papin legat za čitavu Irsku htio je uprav da izvjesti sv. Stolicu o svojem radu, o svojim uspjesima i borbama. Ali je bio dalek put do Vječnoga Rima. A opet Malahija — tako se zvao crkveni dostojanstvenik — nije htio proći Francuskom, tadašnjim kulturnim središtem Evrope, a da ne posjeti najživljega kulturnog nosioca i duševnog proroka na Zapadu, sv. Bernarda. Davno se oni bijahu upoznali i sprijateljili. Prožeti istim religioznim idealima, koji se u to doba raširile po kršćanstvu i neodoljivom silom osvojile duhove, pregnuše obojica oko obnove i poboljšanja crkvenih prilika. Vjerski interes imali su prevladati u javnom i privatnom životu. Čitav je ovaj pokret dobivao najjače pobude iz tihog, skromnog i siromašnog manastira Clairvaux. I uprav

je sv. Bernard bio njegov glavni nosilac. Stoga je i pobožni irski nadbiskup išao najradije k Bernardu i u svakom je svom pothvatu tražio savjeta u njega. Prema Bernardovim uputama reorganizirao je on samostanski život u Irskoj, pozvao cistercijske redovnike u svoju domovinu, uveo rimsku liturgiju, uređio crkvene prilike. Još je imao da svlada po gdjejkoju zapreku, da uvede bolji zapt i dađe čvršću organizaciju prepoređenoj katoličkoj crkvi, kad ga eto na putu zateče nenadna bolest i u malo ga vremena strovali u grob.

Sv. Bernard odužio se svom prijatelju i sastavio njegovu biografiju („Vita“ u Migne, Patrologia latina sv. 182.), u kojoj riše svet Malahijin život, ističe njegove heroične kreposti, govori o njegovim čudesima i o proročkom njegovu duhu. Papa Eugen III., prijatelj sv. Bernarda, proglasi ga 1190. svecem.

I možda bi ime sv. Malahije, kraj svih njegovih zasluga po kršćansku vjeru u Irskoj, ostalo — barem široj javnosti — prilično nepoznato, da nije pod konac šesnaestog stoljeća

Benediktinac Arnold de Wion iznio u svojoj knjizi „Lignum vitae (drvo života)“, izdanju u Mlecima 1595., jedno njegovo proroštvo, koje još i danas svraća na se pažnju i pobuđuje interes. To je glasovito proroštvo o rimskim papama.

Mnogo se o njemu pisalo i raspravljalo, pa se još uvijek piše, navlastito prigodom izbora novoga pape. Da vidimo dakle ukraćto, što je to proroštvo i koja je njegova vrijednost.

Proroštvo se sastoji od 111 kratkih izreka (sentencā), koje nam jednostavnim, ali vrlo snažnim potezom davaju karakteristiku pojedinih rimskih biskupa, počevši od Celestina II. († 1143.) pa do zadnjega pape Petra II. Ugledalo je za prvi put svijetlo puna 4^{1/2} stoljeća po smrti armaghskog nadbiskupa. Sv. Bernard, prisni Malahijin prijatelj, govori doduše o njegovu proročkom daru, ali samo uopće. O našem proročkom nema u životopisu ni spomena. Pomnijoj kritici nadalje nije ikbjegla ni razlika između onih izreka, koje se odnose na pape do godine 1590., i onih, kojima se ka-

rakteriziraju dočnji pape. Dok su prve jasne i odriješite, druge su više manje tamne i dvolične, pa se mogu primijeniti i na različite osobe. Začudno je također, da se znameniti crkveni historik i savremnik Benediktina de Wion-a, Cezar Baronius, ne osvrće u svojoj crkvenoj povijesti „Annales ecclesiastici“ na Malahijino proroštvo, i ako je u djelu imao prigode, da o njemu progovori.

Zbog ovih su poglavito razloga mnogi kritici, pa i katolički, zabacili vjerodostojnost proroštva i utekli se hipotezi, da je tobožnje „proroštvo“ nastalo godine 1590. i to između 16. septembra i 4. decembra, a svrha mu je bila, da s geslom „De antiquitate urbis (iz starinskog grada)“ podupre izbor kardinala Simoncelli-ja iz Orvida za papu.

Ovakvo misle među katoličkim historičarima Gfrörer („Prophetiae veteres pseudepigraphi“), Schmidl, Bigelmair, pa i sami Bolandiste u svom hagiografskom časopisu „Analecta Bolandiana“.

(Konac slijedi).

Dr. V.

djelju (12. ov. mj.) u noći u Hotelu „Kosovo“ došlo je do prepirke i svade između državnih redara Grandija i Čakića s jednim konobarom. Nije daleko istina, da je tu ulazio iko drugi od naših građana, kako krivo izvještuje „Novi List“ od 15. ov. mj. Obojica državnih redara radi nekih afera bili su već jednom otpušteni iz službe. Taj dan — baš osobitim zauzimanjem dobroćudnog unesrećenog pokojnika — bila su opet primljena u službu. Obojica su te večeri, kad je nastala ta svada, bila u odori državnih redara i oboružana sabljama i revolverima te potpuno pijana. Čakić je u tome pijanstvu čašom udario o stol i svu ruku okrvavio, te stoljaciama krvavu ruku čistio i umatao. To mu nije dopuštao konobar, s kojim je već prije bio našao riječi. Zato je došlo do žešće prepirke, pa i tučnjave, u kojoj su ovi redari počeli barataći sabljama i pucati revolverima. Uplašeni vlasnik i konobar potrače po državno redarstvo. Nadošlom redarstvu uspjelo je razoružati Čakića, ali Grandi se nije nikako dao. Ipak uspjelo je, da ga se odaleči iz lokala. Uto na poziv vlasnika Hotela došao je i komesar Botica i zatekao Grandija i svoje redarstvo pred brijačnicom Ostojić vani samog Hotela, te htio da razoruža Grandija. Revolverom u ruci htio ga je zastrašiti i na to prisiliti. Nasta hrvanje, u kojem opali hitac iz revolvera komesara Botice od kojega se on štopošta smrtno ranjen u glavu i nakon nekoliko sati izdahnu i tako tragično svrši svoj život u vršenju svoje dužnosti. Utvrđeno je, da je jedan metak iz revolvera pk. Botice ispraznjen. Grandi pri ispitivanju niče, da se čega sjeća, jer da je bio pijan. Izvidi se još vode.

Svakako je ovaj tragičan slučaj vrlo žalostan. Govori se, da bi se ovom prigodom naše državno redarstvo imalo pročistiti i potpuno preurediti. Bilo bi više i vrijeme, da ovi čuvari mira i reda ne počinjaju ovakve sramotne neredne zlorabe svoje oružje. Samo tada ćemo moći s malo više pouzdanja u njih gledati.

U utork poslije podne bio je prireden veličanstveni sprovod pk. komesaru, koji je tako tragično svršio u naponu snage od samih 37 godina. Nošeno je oko 30 vijenaca. Za lijezom su išli svi predstavnici mjesnih vlasti i društva, odred vojske i zandarmarije, odred drž. redara iz Šibenika i Splita, šibenska glazba i brojno građanstvo. Pokrajinsku upravu zastupao je tajnik Magazin. Na groblju oprostio se s njim u ime drugova kotarski povjerenik dr. Lederer i prijatelj glumac Pavić. Vojska mu je u počast kao rezervnom oficiru ispallala „salve“. Počivao u miru!

† Ivo Karadjole pk. Krste, brat kanonika don Vice i nadučitelja Jose, poslije kratke bolesti preminuo je 12. ov. mj. u 71. godini života na veliku žalost svoje obitelji, braće i čitave rodbine te brojnih znanaca i prijatelja, koji su ga uvelike štivali i ljubili radi prirodne mu dobre čudi i plemenitosti srca. To se vidjelo i na zbilja veličanstvenom sprovodu, koji mu je prireden u ponedjeljak. Pokojniku želimo vječni pokoj! Ožalošćenju obitelji i rodbini naše najsrdačnije zalovanje!

† Mijo Guberina pk. Jakova. 14. ov. mj. preminuo je poslije duge i teške bolesti ovaj dobar i ugledni starac iz našega Doca u poodmakloj dobi od 80 godina. Isticao se svojim poštenjem, narodnim osjećanjem i izglednim vršenjem svojih vjerskih dužnosti. Vječni mu pokoj, a djeci i rodbini naše zalovanje!

† Marica Vikario rođ. Antunac, kojoj je na upravo zvjerski način vlastiti muž sjekiricom rasjekao glavu i svu isprebijao nakon punih devet dana teških boli, muka i patnja 14. ov. mj. u našoj Pokrajinskoj Bolnici podlegla je ranama i preselila se u bolji život ostavivši za sobom troje nejačke siročadi. 16. ov. mj. bio joj je ljepi sprovod, na kojem joj jebrojno građanstvo iskazalo svoje sažaljenje i počast. Rascviljenoj rodbini naše iskreno saučestuje! Pokojnoj mučenici bio milostiv Gospodin!

Državna i dvorska žalost za pokojnim Kraljem, koja je trajala šest mjeseci, istekla je u četvrtak 16. ov. mj.

Zadušnice za pk. Ćaka Matijejevića. Upraviteljstvo mjesne realne i velike gimnazije u srijedu je dalo otpjevati u crkvi sv. Dominika svečane zadušnice za pk. srednjoškola J. Matijejevića. Prisustvovali su im svi učenici i profesori obiju naših mjesnih gimnazija.

Smrtna osuda. Antula žena Ive Pekasa iz Srime koja je još 18. prosinca 1921. potopila i udušila svog vlastitog muža, bila je ovih dana jednodušnim pravorijekom porotnika osuđena na smrt na vješalima, kako je i zaslužila. Cijelo njezino držanje na raspravi bilo je baš cinično. Njezin branitelj dr. Jurin uložio je ništovnu zaobu i predložio molbu za pomilovanje.

Električna svjetlost u srijedu večer bila je uspostavljena u čitavom gradu na veliku radost svega građanstva, koje ju je željno očekivalo, jer se bez nje nalazilo u velikoj i neugodnoj neprilici.

Plemenit dar. Prigodom smrti pk. Ive Karadjole pokojnikovu rodbina darovala je 100 dinara u fond mjesnog Udruženja ratnih invalida. Dok Uprava darovateljima najljepše blagodari, ostalim građanima preporuča, da se ugledaju u ovaj njihov svjetli primjer i u sličnim prigodama sjete njihovog tako potrebitog fonda.

Stigla pošta. Jučer nam je napokon parobrodom iz Bakra poslije višednevnog čekanja i zaostatka stigla pošta, bez koje nam je prošlih dana bilo tako neobično i neugodno. Tako pomalo iza onog silnog i neviđenog nevremena vraćaju nam se normalne prilike.

Zemljoradnička štonica priređuje u subotu 18. t. mj. u prostorijama Državnog Doma veliki ples sa lutrijom. Početak u 8 sati večeri. Preko plesa svirat će mjesni građanski orhestar i vojnička glazba iz Splita, a zemljoradnički pjevački zbor pjevati narodne pjesme i davorije.

Za naše invalide. Udruženje ratnih invalida SHS, sreski odbor u Šibeniku, priređuje u ponedjeljak 27. ov. mj. u prostorijama Državnog Doma prvi veliki invalidski krabuljni ples sa lutrijom uz sudjelovanje građanskog orhestra. Početak u 9 sati. Dobrovoljni doprinosi primaju se sa zahvalnošću u korist Invalidskog fonda. Svi zainteresirani upozorjuju se, da i bez poziva mogu prisustvovati plesu. Kako doznajemo, čista dobit ne ide samo u korist Invalidskog fonda nego i u korist fonda za pripomaganje bijedne siročadi i udova naših poginulih. Preporučamo stoga našem građanstvu, da ovim našim invalidima i siročadi posvete svu svoju pažnju i nadare ih što obilnijim novčanim doprinosima. Strašni svjetski rat, koji je nas usrećio i donio nam slobodu i ujedinjenje, njih je unesrećio: siročadi otvješni roditelje, a invalide na razne načine osakativši. Ublažimo im boli, žalost, bijedu i naneseu štetu svojom sami-

losti i obilnom potporom ovom i svakom prigodom. Braća su naša!

Reljef Njeg. Vel. Kralja Aleksandra I. Danas su stigli u Šibenik gg. Ivan Karković i Dinko Roki, povjerenici socijalne skrbi u Zagrebu. U ponedjeljak će početi da sakupljaju u našem gradu narudžbe za službeni reljef Njeg. Vel. Kralja. Ovaj lijepo izrađeni reljef raspućava posebno poduzeće u korist Narodnog fonda za invalide i porodice palih pod nadzorom Ministarstva za socijalnu politiku. Iz patriotskih obzira i radi dobrovoljne svrhe, kojoj je namijenjen dio prodajne cijene ovo poduzeće preporučamo osobitoj pažnji našeg građanstva, osobito svim javnim uredima te javnim i privatnim poduzećima. Reljef je izložen u izlogu Drogarije Vinka Vučića u Glavnoj ulici.

Jug. lovačko udruženje u Šibeniku. Kad se gradom raznijela vijest, da će Lovacko društvo dati svoj ples na zadnji dan poklada, mnogi su se sladokusci pitali: Čemu u Šibeniku Lovacko društvo, kad su na našem trgu zečevi i jarebice prava rijetkosti? Njihovo je shvaćanje posve oprečno cilju društva, koje ide metom gajenja i povećavanja plemenite divljači, a ne tamanjenja i uništavanja. Cijela kulturna Evropa uredila je svoje lovačke zakone. Samo kod nas još je sve pustopaša. Ipak je uspjelo zahvaljujući bistrini šibenskog težaka, da se i u nas i na tom polju korakne kulturnim putem. Ustrojilo se lovačko društvo s lijepim brojem članova (oko 300). Uz zdravu i lijepu zabavu, od koje se članovi nadaju imati bar moralne koristi, razvija se u našem narodu smisao za prirodnu ljepotu, za ekonomsku i higijensku važnost šuma, ptica pjevica i šumarica, smisao za međusobnu kolegijalnost, red i poštovanje zakona, ljubav prema cijeloj, a napose užoj domovini i njezinim prirodnim ljepotama. Ti ciljevi sami se preporučuju općoj simpatiji.

Prenos kostiju vojnika, pokopanih u Čehoslovačkoj. Upozoravamo interesate iz Dalmacije, koji namjeravaju pitati ekshumaciju i prenos kostiju vojničkih lica, pokopanih u Čehoslovačkoj, da se odnosne molbe imaju prikazati samo Čehoslovačkom konzulatu u Splitu. Isto tako tamo se dobivaju i odnosne informacije.

Konkurs za prijem pitomaca u strojaršku školu ratne mornarice. Ministarstvo vojno i mornarice raspisalo je konkurs za prijem pitomaca u strojaršku školu ratne mornarice u Gjenoviću (Boka Kotorska). U školu bit će primljeno do 70 mladića iz građanstva i kadra. Zanimanci mogu pregledati konkurs u cjelini u uredu mjesnog kotarskog poglavarstva.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počaste uspomenu Kate ud. Koštan: Vinko Šupuk i Katica Jakelić po K. 400; Hinko Bulat, Obitelj pk. Luke Lušića, Vjekoslav Matačić, Obitelj Grge Čelara i Pio Terzanović po K. 100; Antica i Šime Morić, Josip Ungaro, Krste Sunara i Vladimir Ungaro po K. 80; Frana ud. Gojanović K. 50 i Mata ud. Brainović K. 44; Vladimir Kulić, Vjekoslav Medić, Ana Minga, Braća Iljadica, Protega Marko, Frana Branović i Krste Iljadica po K. 40; Stanko Grizanić, Vica ud. Bogdanović, M. Belamarić pk. Tome, don Ivo Bjažić, Adele Delfin, A. ud. Petello, Marko Jakovljević, Obitelj Jeličić i Antonio Bontempo po K. 20. Da počaste uspomenu Jere Plenče: Jere Matučić K. 20. Da počaste uspomenu Jerke Radić: Božica ud. Berović, Vinko Vučić, Obitelj Jose Tambače, Krste Jadronja i Vladimir Kulić po K. 40;

Benka ud. Grimani K. 20 i Ante Tikulin K. 10. Da počaste uspomenu Marije Skočić: Zvonimir Juričić K. 80. Marko Stojić K. 60, Ivan Vučić pk. Andre K. 40. Da počaste uspomenu Marije Vidović: Antica ud. Pasini K. 40, Vice Perkata K. 20 i Elena Bianchi K. 12. Da počaste uspomenu Pere Zlatovića: Ivan Antunac K. 60 i Ivan Vučić pk. Andrije K. 20. Da počaste uspomenu Stane Grubišić: Niko Lalića K. 24. U zadnjem iskazu izmakla nam se pogriješka. Mjesto: da počaste uspomenu Milke Maričić, mora stati Milke Milčić - Plemeniti darovateljima Uprava „Uboškog Doma“ svesrdno zahvaljuje.

U fond Jugoslavenske Matice. Podružnica Jugoslavenske Matice u Šibeniku primila je do danas slijedeće doprinose: Prigodom smrti pok. Ivana Dubokovića: Dr. Jerko Machiedo Din. 100, sudac Ivo Maroević Din. 10, prigodom smrti pk. Danke Maričić: obitelj inž. Ljubičića Din. 50, Lučev Ante i Krasovac Lepa i Ivo po Din. 25, dr. odv. Simun Burčić i Klaudivije Šupuk po Din. 10. Prigodom smrti profesora pk. Jakova Siriševića: bivši učenici u Šibeniku Din. 165, Šupuk Klaudivije i Novak Antun - Drniš po Din. 10, Prigodom smrti pk. Koštan Kate: Blažević ud. Pera Din. 30, Rajević Melko i tvrtka Ante Šupuk po Din. 10, Pasini Frano i Vidović Dragutin po Din. 5. Prigodom smrti pok. Domine Zanela u Kaštel Novome: Vukić Vladimir Din. 10. Prigodom spaljenja Narodnog Doma u Barkovlju protestni dinar: Šupuk Vinko Din. 50, Weissenberger August Din. 10, Vukić Vladimir i don Rudolf Pian po Din. 5. Prigodom božićnih blagdana sjećajući se braće u ropstvu: Šupuk Vinko Din. 50 i Rajević Melko Din. 10. Stupiše u l. legiju Jug. Mat. sa Din. 125: Dr. Ante Dulibić, dr. Dragomir Montana, dr. A. Matković i dr. Josip Pasini. Prigodom koncerta prirednog min. dr. Krstelju: Din. 3550.50. Prigodom „Rapalskog dana“: Jug. akademski klub Din. 50. Prigodom Mladog ljeta: učenici V. razr. gradske narodne muške škole Din. 18.25. Prigodom godišnje zaključne skupštine: članovi „Rogozničkog skupa“ protestni dinar Din. 170. Prigodom druge obilježnice smrti svoje: supruge Anke: Miran Ivanišević Din. 20. U fond: Don Vinko Karadjole Din. 50. Obitelj Jakova Jeličića Din. 12.50 i učenice ženske privatne škole kolidruca sv. Luce Din. 104. — Uprava harno zahvaljuje.

Besplatna ambulanca za venerične i kožne bolesti. Zdravstvena uprava kotara saopćuje nam, da je Ministarstvo narodnog zdravlja, kao i u drugim gradovima, otvorilo i u Šibeniku besplatnu ambulancu za venerične i kožne bolesti. Cilj je te ambulance, da pruži besplatno pregledanje i liječenje svim bolesnicima bez razlike spola i staleža, koji boluju od kakve venerične bolesti. Ambulanca se nalazi u zgradi Pokrajinske bolnice. Preporuča se stoga svim onim osobama, koje boluju od tih bolesti, da se okoriste ovom blagodat, koja im pruža prigodu, da se besplatno liječe i tim očuvaju sebe i svoje pojamke od teških posljedica tih bolesti.

Luč, br. 2, izašla je ovih dana s ovim vrlo biranim sadržajem: Otac Fidelis: „Domagoj“ o petnaestoj godišnjici (pjesma); Petar Grvatec: Noviji katolički pokret među Hrvatima; Biskup Ivan Šarić: Orle! (pjesma); dr. Stjepan Markulin: Prvi pogled unatrag; dr. Kamilo Firinger: Naša narodno-obrambena generacija; M. M. „Domagoj“ za vrijeme rata; dr. Josip Andrić: „Luč“ za vrijeme rata; Ivo Šimetin: „Domagoj“ na univerzitetu; Iz domagojskog vademecuma. — „Luč“ izašle deset puta godišnje u škol. godini. Preplatna iznosi godišnje za dake 9 dinara, za nedake 12 dinara. Naslov Uprave: Uprava „Lučić“ - Zagreb 1, pošt. pretinac 109.

NA PRODAJU
je u SRIMI ispod crkve
bliže lokvi
lijepi komad zemlje
pola zasadene lozom (4300 panja),
pola ledine.
Obratiti se Upravni lista.

Prodaju se: dva banka za
trgovinu iz čvr-
stog drva. Obratiti se Upravni lista.

STAKLENE PLOČE

6 m/m debele poluzrcalne ploče prima
marka „Vitrea“. Porcelan, šuplo, pre-
šano, brušeno staklo, predmeti za ra-
svjetu kao i medicinske flašice i staklene
lončice za mast i svjetiljke, otprema
brzo sa tvornice i skladišta u Zagrebu
kao i u potpunim kombiniranim vago-
nima uz tvorničke cijene.

SKLADIŠTE ČEŠKIH TVORNICA
STAKLA I PORCULANA
WEISS I DRUG, ZAGREB
Paromlinska cesta 2.

POZOR!

NOVO!

PAPIRNICA GRGO RADIĆ

(prije A. et G. Rude)

ŠIBENIK (Glavna ulica).
Bogati izbor svih vrsti umjetni-
čkih dopisnica, te šibenskih raz-
glednica.

Veliko skladište
serpentina i korijandola
koje prodajem na veliko i na
malo uz vrlo niske cijene.
Prodaja školskih potrepština,
raznog papira te sve vrsti kan-
celarijskog pribora.

Trgovina raznih parfema, mio-
mirisnih sapuna, praška za zube i
slično, te raznih igrački za djecu.

Cijene umjerene!

NOVO!

POZOR!

Bogato skladište šivaćih strojeva

SINGER

kao i svih pojedinih dijelova
šivaćih strojeva, šivaćih igala
i mašinskog ulja.

Prodaja uz gotov novac i obročnu otplatu.
Na svakom je stroju naznačena
cijena, koja je ista za cijelu
Jugoslaviju.

ANTE FRUA
ŠIBENIK Glavna ulica.

Zastupnik gornje tvrtke za Šibenik
i okolicu.

Solidno! Ukusno! Jeftino!

Zastupstvo i ekskluzivna prodaja cipela:
Zagrebačke tvornice cipela d.d.
za Šibenik i sjevernu Dalmaciju
Srećko Bogić - Šibenik
Glavna ulica 44.
En gros et en detail.

JOSIP DREZGA - ŠIBENIK

Brzjavni: DREZGA - ŠIBENIK.

Telefon inter. 38.

VELIKA PRODAJA U ŽITARICAMA I KOLONIJALIMA.

Prodaja: Sećera, Kave, Pirinča, Sapuna, Građevnog materijala,
Nafte, Benzina, Mašinskog ulja.

Sve uz cijene konkurencije.

AUTOGARAGE.

AUTOGARAGE.

Narudžbe se obavljaju sa vlastitim prevoznim sredstvima:
motornim lađama po moru, teretnim automobilima
po suhu.

Export vina, ulja i rakije na veliko.

Glavno zastupstvo za Dalmaciju tvornice likera IVANA JEJIĆA u Šibeniku.

KNJIŽARA FILIP BABIĆ - ŠIBENIK

(HRVATSKA KNJIŽARNICA - ZADAR)

Novo moderno uređen i povećan posao. — Potpuno skladište Jugoslav.
knjiga. — Veliki sortiment knjiga stranih jezika. — Tvorničko skladište
papira uz najjeftinije cijene. — Sav pribor za urede, općine i škole. —
Skladište školskih knjiga. — Prima pretplate na stručne i periodične
časopiše svakog jezika i struke. — Muzikalije svake vrsti. — Pribor za
pisaače strojeve Stenzil i Karbon-papiri.

Otprema brza i točna a cijene jeftine. — Solidna posluga.

Glavno Zastupstvo tvornica „Sufid“

Karbida, Kalciumcianamida i ostalih
umjetnih gnojiva za državu S. H. S.

Grubišić & Comp.

ŠIBENIK (Dalmacija)

Upute i cijene daje tvrtka na zahtjev.

Brzjavni: Cianamid

Telefon Br.

Otpremu robe sa stanice Bakar u luku i obratno, te
ukrcaj na parobrode preuzima najbrže i najkulantnije

Opravništvo Dalmatie - Bakar

t. j. tt. FOREMPOHER i drug

Vlastita skladišta brašna, tjestenine
i žitarica

POMORSKA AGENCIJA.

Brzjavni: FOREMPOHER, Bakar

Telefon br. 14.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Glavna ulica br. 122
I. kat.

Podružnica Šibenik.

Brzjavni naslov: Gospobanka
Telefon br. 16.

Centrala Ljubljana.

Podružnice: Đakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled. — Interesna zajednica sa: Sveopćom zanatlijskom bankom d. d. u Zagrebu i njenom podružnicom u Karlovcu,
te Gospodarskom bankom d. d. u Novom Sadu.

Glavnica i pričuva skupa sa afilijacijama K. 50.000.000.

Podjeljuje trgovcima kredite, eskomptira mjenice, lombardira vrijednosne papire, kupuje i prodaje valute i devize, prima uloške
na tekući račun i na knjižice te obavlja sve bankovne i burzovne transakcije uz najpovoljnije uvjete.